

Decentralized Exchange (DEX) คืออะไร? ทำความรู้จักกับตลาด แลกเปลี่ยนแบบกระจายอำนาจ

หากคุณเป็นคนหนึ่งที่เพิ่งก้าวเข้ามาในโลกของคริปโตเคอเรนซี คุณอาจจะได้ยินคำว่า "DEX" บ่อยครั้ง และอาจสงสัยว่ามันคืออะไร แตกต่างจากกระดานเทรดที่เราคุ้นเคยกันอย่างไร วันนี้เราจะมาทำความรู้จักกับ Decentralized Exchange หรือ DEX กันอย่างละเอียด

THAILAND
TRADERCLUB

Decentralized Exchange (DEX) คืออะไร?

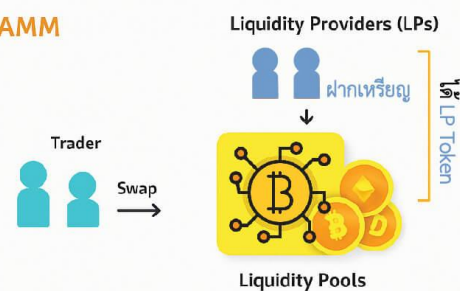

DEX คือ

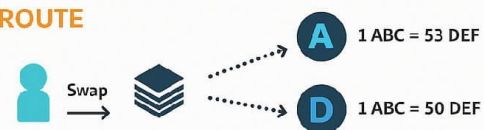
ตลาดซื้อขายคริปโต แบบไม่มีตัวกลาง
ผู้ใช้ซื้อขายกัน โดยตรง ผ่านสัญญา
อัจฉริยะบนบล็อกเชน

DEX ทำงานอย่างไร ?

• DEX - AMM

• DEX - ROUTE

DEX คืออะไร

DEX หรือ Decentralized Exchange คือตลาดซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ไม่มีคนกลาง เป็นการซื้อขายแบบ peer-to-peer โดยตรงระหว่างผู้ใช้งานผ่านเทคโนโลยีบล็อกเชนและสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract)

ลองนึกภาพว่าการซื้อขายในตลาดแบบดั้งเดิมเป็นเหมือนการซื้อขายของในห้างสรรพสินค้า ที่มีเจ้าหน้าที่เป็นคนกลางคอยอำนวยความสะดวก ส่วน DEX เป็นเหมือนตลาดนัดที่ผู้ซื้อและผู้ขายมาแลกเปลี่ยนกันเองโดยตรง แต่มีระบบอัตโนมัติคอยช่วยจัดการให้

จุดกำเนิดและการพัฒนา DEX

การเริ่มต้น

เรื่องราวของ DEX เริ่มต้นขึ้นเมื่อนักพัฒนาเริ่มเห็นปัญหาของการซื้อขายแบบรวมศูนย์ พวกเขาต้องการสร้างระบบที่ผู้ใช้งานสามารถควบคุมเงินของตัวเองได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องมอบหมายให้บริษัทใดบริษัทหนึ่งเป็นคนดูแล

ก้าวสำคัญในอดีต

ในช่วงแรกๆ DEX ยังไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก เพราะการใช้งานยุ่งยากและมีข้อจำกัดหลายอย่าง แต่เมื่อ Uniswap เปิดตัวในปี 2018 ด้วยแนวคิด Automated Market Maker (AMM) ทุกอย่างเริ่มเปลี่ยนไป

ปี 2020 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ เมื่อตลาด DeFi เริ่มเฟื่องฟู ทำให้คนสนใจ DEX มากขึ้น และเมื่อถึงปี 2021 ในช่วงที่คริปโตทั้งหมดเป็นกระแสใหญ่ DEX ก็เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วตามไปด้วย

สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบัน DEX มีมูลค่าการซื้อขายหลายพันล้านดอลลาร์ต่อวัน และมีนวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การซื้อขายข้ามเครือข่าย การลดค่าธรรมเนียม และการปรับปรุงประสบการณ์การใช้งาน

กลไกการทำงานของ DEX

การทำงานของ DEX นั้นแตกต่างจากกระดานเทรดทั่วไปค่อนข้างมาก แทนที่จะมีบริษัทคอยจัดการระบบ DEX ใช้สัญญาอัจฉริยะที่เขียนขึ้นบนบล็อกเชนเป็นตัวควบคุมทุกอย่าง

ขั้นตอนการซื้อขาย

1. เชื่อมต่อกระเป๋าเงิน - ผู้ใช้เชื่อมต่อกระเป๋าเงินส่วนตัว เช่น MetaMask เข้ากับ DEX
2. เลือกสิ่งที่ต้องการซื้อขาย - เลือกโทเค็นที่ต้องการแลกเปลี่ยน
3. ดูราคาและค่าธรรมเนียม - ระบบจะแสดงราคาที่คำนวณได้และค่าใช้จ่ายต่างๆ
4. ยืนยันการทำธุรกรรม - กดยืนยันในกระเป๋าเงินและรอให้บล็อกเชนดำเนินการ
5. ได้รับโทเค็นในกระเป๋า - โทเค็นที่ซื้อจะปรากฏในกระเป๋าเงินโดยอัตโนมัติ

ประเภทของ DEX

DEX มีหลายประเภทที่ทำงานต่างกันไป แต่ละประเภทยังมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน

1. Order Book DEX แบบ On-chain

ประเภทนี้เก็บข้อมูลคำสั่งซื้อขายทั้งหมดไว้บนบล็อกเชน ทำให้โปร่งใสที่สุด แต่ก็ช้าและแพงที่สุดด้วย เหมือนกับการที่เราต้องเขียนทุกรายการซื้อขายลงในสมุดบัญชีสาธารณะที่ทุกคนดูได้

ข้อดี:

- โปร่งใสสุดๆ ตรวจสอบได้ทุกอย่าง
- ปลดล็อกมาก
- การกระจายอำนาจที่แท้จริง

ข้อเสีย:

- ช้า เพราะต้องรอบล็อกเชนยืนยัน
- แพง เพราะต้องจ่าย Gas Fee หลายครั้ง
- ใช้งานยาก

2. Order Book DEX แบบ Off-chain

ประเภทนี้เก็บข้อมูลคำสั่งซื้อขายไว้นอกบล็อกเชน และจะบันทึกเฉพาะผลลัพธ์สุดท้ายลงบนบล็อกเชน เท่านั้น เหมือนกับการจดบัญชีส่วนตัวไว้ก่อน แล้วค่อยรายงานผลรวมในตอนท้าย

ข้อดี:

- เร็วกว่าแบบ On-chain มาก
- ค่าธรรมเนียมต่ำกว่า
- ใช้งานง่ายกว่า

ข้อเสีย:

- การกระจายอำนาจน้อยลง
- อาจมีความเสี่ยงจากการรวมศูนย์บางส่วน

3. Automated Market Maker (AMM)

นี่คือประเภทที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน แทนที่จะใช้สมุดคำสั่งซื้อขาย AMM ใช้กลุ่มเงินทุนที่เรียกว่า Liquidity Pool และใช้สูตรคณิตศาสตร์ในการกำหนดราคา

ข้อดี:

- ใช้งานง่าย เหมาะกับมือใหม่
- มีสภาพคล่องตลอดเวลา
- สามารถซื้อขายได้ทันที

- มีโอกาสหารายได้จากการให้สภาพคล่อง

ข้อเสีย:

- ราคาอาจแปรผันเมื่อซื้อขายจำนวนมาก (Slippage)
- ผู้ให้สภาพคล่องมีความเสี่ยงจาก Impermanent Loss

ข้อดีของ Decentralized Exchange (DEX)

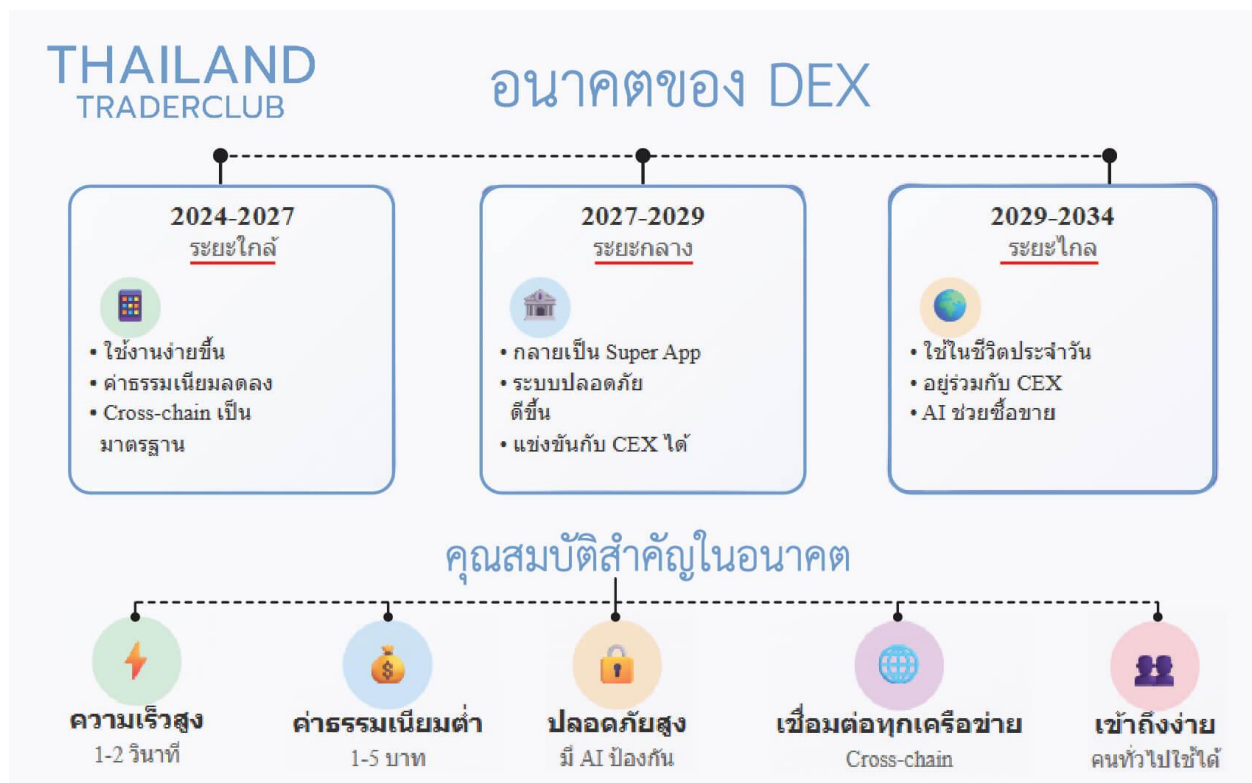
- **ความเป็นส่วนตัวสูง** - ไม่ต้องทำ KYC หรือให้ข้อมูลส่วนตัว แค่มีกระเป๋าเงินก็ซื้อขายได้ทันที
- **ควบคุมเงินทุนเองได้เต็มที่** - เงินอยู่ในกระเป๋าของเราตลอดเวลา ไม่ต้องฝากไว้กับบริษัท ถือถูกดูแลส่วนตัว
- **เข้าถึงโทเคนใหม่ได้เร็ว** - สามารถซื้อขายโทเคนที่เพิ่งเปิดตัวได้ทันที ไม่ต้องรอให้ CEX รีวิวและลิสต์
- **ความโปร่งใสสูง** - ทุกธุรกรรมบันทึกบนบล็อกเชน ตรวจสอบได้ทุกเวลา โค้ดสัญญาอัจฉริยะเปิดให้ดูได้
- **เข้าถึงได้ทั่วโลก** - ไม่มีข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ ใครก็ใช้ได้ตราบดีที่มีอินเทอร์เน็ต
- **ไม่มีความเสี่ยงจากการล้มละลายของบริษัท** - เนื่องจากไม่มีองค์กรส่วนกลางควบคุม จึงไม่เสี่ยงกับการปิดตัวของบริษัท
- **สร้างรายได้จากการให้สภาพคล่อง** - สามารถเป็น Liquidity Provider และรับส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมการซื้อขาย
- **ความหลากหลายของคู่การซื้อขาย** - มีโทเคนให้เลือกมากมาย รวมถึงโปรเจกต์เล็กๆ ที่น่าสนใจ
- **ไม่ต้องกังวลเรื่องการแฮ็กแบบรวมศูนย์** - เงินไม่ได้เก็บรวมกันในที่เดียว ลดความเสี่ยงจากการโจมตีขนาดใหญ่
- **เข้าถึง DeFi Protocol ได้โดยตรง** - สามารถเชื่อมต่อกับบริการการเงินแบบกระจายอำนาจอื่นๆ ได้อย่างไร้รอยต่อ

ข้อเสียของ Decentralized Exchange (DEX)

- **การใช้งานซับซ้อนและยุ่งยาก** - ต้องเรียนรู้เรื่องกระเป๋าเงิน, Gas Fee, Slippage และต้องจัดการทุกอย่างเอง
- **ค่าธรรมเนียมที่แปรผันและอาจสูงมาก** - Gas Fee ในบางช่วงเวลาอาจแพงกว่ามูลค่าการซื้อขาย โดยเฉพาะบน Ethereum
- **ความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดของสัญญาอัจฉริยะ** - อาจมีบั๊กหรือช่องโหว่ที่แฮกเกอร์สามารถใช้ประโยชน์ได้

- ปัญหา Slippage - ราคาที่ได้จริงอาจแตกต่างจากที่แสดง โดยเฉพาะเมื่อซื้อขายจำนวนมากหรือในตลาดที่สภาพคล่องต่ำ
- Impermanent Loss สำหรับผู้ให้สภาพคล่อง - อาจเสียผลตอบแทนเมื่อราคาของโทเคนในคู่เปลี่ยนแปลงมาก
- โครงการหลอกลวงมากมาย - มี Rug Pull, Fake Token, Honey Pot และการหลอกลวงรูปแบบต่างๆ เนื่องจากขาดการกำกับดูแล
- ไม่รองรับเงินสด (Fiat) - ต้องมีคริปโตอยู่แล้วจึงจะซื้อขายได้ ไม่สามารถใช้เงินจากบัญชีธนาคารโดยตรง
- ไม่มีการสนับสนุนลูกค้า - เมื่อเกิดปัญหาไม่มีใครคอยช่วยเหลือ ต้องแก้ไขเองหรือถามในชุมชน
- ความรับผิดชอบสูง - ต้องรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของตัวเอง หากทำผิดพลาดหรือสูญเสียกุญแจส่วนตัว จะไม่มีใครช่วยได้
- สภาพคล่องอาจไม่เพียงพอ - บางคู่การซื้อขายมีสภาพคล่องต่ำ ทำให้การซื้อขายไม่ราบรื่นและมี Slippage สูง

อนาคตของ DEX จะเป็นอย่างไร?

ระยะใกล้ (1-3 ปี)

- ใช้งานง่ายขึ้นเหมือนแอปธนาคาร

- ค่าธรรมเนียมลดลงมากด้วย Layer 2
- Cross-chain trading เป็นมาตรฐาน

ระยะกลาง (3-5 ปี)

- กลายเป็น Super App รวมบริการการเงินครบวงจร
- มีระบบความปลอดภัยและประกันภัยที่ดีขึ้น
- แย่งส่วนแบ่งตลาดจาก CEX ได้มากขึ้น

ระยะไกล (5-10 ปี)

- เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันคนทั่วไป
- อยู่ร่วมกับ CEX โดยแต่ละแบบมีจุดแข็งต่างกัน
- มี AI มาช่วยในการซื้อขายและป้องกันความเสี่ยง

สิ่งที่ยังเป็นความท้าทาย

- ปัญหาการหลอกลวงยังคงมี
- ต้องแข่งขันกันรุนแรงเพื่อความอยู่รอด

โดยรวมแล้ว DEX จะเติบโตและเข้าถึงคนทั่วไปได้มากขึ้น แต่จะไม่แทนที่ CEX ทั้งหมด

บทสรุป

DEX เป็นนวัตกรรมที่สำคัญในโลกของการเงินดิจิทัล ที่ทำให้เราสามารถซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลโดยไม่ต้องพึ่งพาตัวกลาง แม้ว่าจะมีข้อดีมากมาย เช่น ความเป็นส่วนตัว การควบคุมเงินทุนเอง และการเข้าถึงสินทรัพย์ที่หลากหลาย แต่ก็มีความเสี่ยงและข้อจำกัดที่ต้องระวัง

สำหรับผู้สนใจจะเริ่มใช้ DEX ควรเริ่มต้นด้วยการศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เริ่มจากเงินจำนวนน้อย และเลือกใช้แพลตฟอร์มที่มีชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ การใช้ DEX ไม่ใช่เรื่องยาก แต่ต้องระมัดระวังและมีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ

ในอนาคต DEX จะมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในระบบการเงินโลก เมื่อเทคโนโลยีพัฒนาขึ้น ค่าธรรมเนียมลดลง และการใช้งานง่ายขึ้น เราอาจเห็น DEX กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคนทั่วไป เหมือนกับที่แอปธนาคารเข้ามามีบทบาทในชีวิตเราในปัจจุบัน

ที่สำคัญที่สุดคือการจำไว้ว่า "Your keys, your crypto" - หากเราถือกุญแจของตัวเอง เราก็เป็นเจ้าของเงินของตัวเองอย่างแท้จริง แต่ด้วยอำนาจมาด้วยความรับผิดชอบ เราต้องดูแลรักษาความปลอดภัยของตัวเองด้วย